

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 61/2020

Rintaimplanttien vaikutus imetykseen ja lapsen terveyteen

Tauriainen Suvi, Rainto Satu

28.8.2020 ::

Rintaimplanttien määrä on lisääntynyt niin Suomessa kuin maailmalla. Suurin osa rintaimplantit hankkineista naisista imettää onnistuneesti implanteista huolimatta. Aiheesta on tehty vain vähän tutkimusta, mutta tähänastiset tutkimukset ovat osoittaneet, että geeli- ja suolaliuostäytteisiä rintaimplantteja käyttävien naisten äidinmaidossa ei ole ollut suurempia silikonipitoisuuksia kuin naisilla, joilla rintaimplantteja ei ole. Rintaimplantit voivat kuitenkin vaikuttaa imetykskykyyn ja ennen kaikkea leikkauksessa nännipihan ympärille tehtävä viilto voi tuhota mitorauhasia tai -tiehyitä ja näin ollen vähentää äidinmaidon eritystä.

KUVA: alfermed/Pixabay.com

Rintaimplanttien yleistyminen Suomessa

Rintaimplanttien määrä on ollut kasvusuhdanteessa 1960-luvulta lähtien, jolloin tehtiin ensimmäiset rintojensuurennusleikkaukset rintaimplantteja käyttäen. Kokonaisvaltaisia tilastoja rintaimplanttien määrästä on kuitenkin vaikea löytää. ^[1] Muuttuvat kauneusihanteet voivat vaikuttaa rintaimplanttien määrään joko laskevasti tai nostavasti. Vuonna 1996 tehdystä Stakesin selvityksessä arveltiin Suomessa rintaimplanttileikkauksessa käyneiden naisten kokonaislukumääräksi noin 3 500 vuosien 1988–1993 välillä. ^[2] Täytyy kuitenkin huomioida, että tutkimus on tehty melkein 30 vuotta sitten. Vuonna 2012 Ylen uutisissa kerrottiin, että eniten käytettyjen Natrelle-rintaimplanttien johtava maahantuoja Upviser toi Suomeen vuosittain noin 1 300 implanttia ja maahantuoja arvioikin kokonaismarkkinoiksi maksimissaan 1 800 implanttia vuodessa. Rintaimplanteista kaksi kolmasosaa laitetaan kosmeettisista syistä. ^[1]

Yleiset syyt rintaimplanttien hankkimiselle

Syyt rintaimplanttien hankkimiselle vaihtelevat yksilöllisesti. Tyypillinen syy rintaimplanteille on kosmeettinen. Rintoja halutaan suurentaa, jotta kehosta tulisi sopusuhtaisempi. Rinnat saattavat myös menettää muotoaan imetyksen seurauksena, joten niitä halutaan muotoilla uudelleen tai rinnoista halutaan tehdä sopusuhtaisemmat, jos ne ovat keskenään erimuotoiset tai -kokoiset. ^[3] Rinta voidaan poistaa lääketieteellisestä syystä esimerkiksi tulehduksen tai syövän vuoksi ja poistetun rinnan korvaamiseksi käytetään rintaimplanttia. Rinnassa voi myös olla kehityshäiriö, jonka seurauksena rinta ei ole kasvanut normaalisti. ^[2]

KUVA: KlausHausmann/Pixabay.com

Imetyssuosituks

Vuonna 2016 julkaistujen Suomen kansallisten ruokasuositusten mukaan vauvoille suositellaan täysimetystä vähintään neljän kuukauden, mutta mielellään puolen vuoden ikään saakka. Kuuden kuukauden jälkeen äidinmaito pysyy pääasiallisena ravintona vuoden ikään asti, mutta kiinteiden ruokien aloitusta suositellaan pieninä maisteluannoksina vauvan yksilölliset valmiudet huomioiden. Suositusten mukaan perhe voi kuitenkin jatkaa imetystä niin pitkään kuin haluaa. ^[4] Maailman terveysjärjestö WHO:n ruokasuosituksissa vauvoille

suositellaan varhaista imetyksen aloittamista tunnin sisään syntymästä, täysimetystä kuuteen kuukauteen asti ja ravitsemuksellisesti riittävien ja turvallisten kiinteiden ruokien maistelun aloitusta puolen vuoden iässä. WHO suosittelee imetystä yhdessä kiinteiden ruokien kanssa kahden vuoden ikään saakka tai niin pitkään kuin perhe haluaa. ^[5]

Imetyksen terveyshyödyt

Imetys on hyödyllistä sekä äidille että lapselle. Lapsen ravinnon lisäksi äidinmaito sisältää lapsen kehityksen kannalta tärkeitä suoja-aineita. Se muun muassa edistää ruoansulatuskanavan ja hermoston kehittymistä. Tämän lisäksi imetys pohjustaa äidin ja lapsen kiintymyssuhdetta. Imettämällä äiti nopeuttaa toipumistaan synnytyksestä ja se auttaa häntä painonhallinnassa. Oksitosiinihormoni supistaa äidin kohtua synnytyksen jälkeen, joka vähentää jälkivuotoa sekä anemian ja kohtutulehduksen riskiä. Imetyksellä on havaittu olevan myös naisen terveyttä edistäviä vaikutuksia, sillä se saattaa suojata äitiä munasarjasyövältä ja ennen vaihdevuosisia ilmenevältä rintasyövältä sekä tyyppin 2 diabetekselta ja osteoporoosilta. ^[6]

Äidinmaito on tärkeä energian ja ravinteiden lähde lapselle 6–23 kuukauden iässä. Äidinmaidossa olevat lukuisat immunologiset aineet suojaavat lasta muun muassa tulehdussairauksilta ja ripulilta. ^[6] Imetyksen varhainen aloittaminen yhden tunnin sisällä syntymästä suojaa vastasyntyntä infektioilta ja vähentää vastasyntyneiden kuolleisuutta. Tutkimusten mukaan lapset, joita imetettiin vauvana, ovat aikuisena epätodennäköisemmin ylipainoisia tai liikalihavia ja he todennäköisemmin menestyvät älykkyystesteissä paremmin sekä heillä on vähemmän poissaoloja koulusta. Imetys on yhdistetty myös korkeampiin tuloihin aikuisena. ^[5]

Imetyksen psykologiset vaikutukset näkyvät lapsessa parantuneena kognitiivisena suorituskykynä ja sosiaalis-affektiivisina reaktioina. Saksalaisen tutkimuksen mukaan parantuneen kognitiivisen suorituskyvyn taustalla on mahdollisesti äidinmaidon rasvahapot (LC-PUFA), jotka vaikuttavat myönteisesti aivojen kehitykseen lisäämällä valkean aivoaineksen määrää. Imetettyjen lasten lisääntynyt sosioaffektiivinen reagointi liittyy mahdollisesti oksitosiinijärjestelmän stimulointiin. Oksitosiini tunnetaan positiivisia vaikutus- ja lähestymistapoja edistävänä sekä stressiä vähentävänä hormonina. ^[7]

Vuonna 2018 julkaistun saksalaisen tutkimuksen mukaan imetys vaikuttaa myös äidin mielialaan ja stressireaktiivisuuteen. Tutkimuksen mukaan imettävät äidit kokivat ahdistuneisuuden, negatiivisen mielialan ja stressin vähenevän imettäessä. Nämä ovat toki subjektiivisia havaintoja äideiltä itseltään, mutta havaintoja tukivat objektiiviset fysiologiset mittaukset, jotka osoittivat imetyksen positiiviset vaikutukset emotionaaliseen hyvinvointiin. Imettävillä äideillä oli esimerkiksi alhaisempi verenpaine ja pulssi kuin äideillä, jotka antoivat korviketta vauvalle imetyksen sijaan. Tämä indikoi rauhallisempaa ja vähemmän ahdistunutta fysiologista tilaa imettävillä äideillä. ^[7]

On myös näyttöä siitä, että imettävien äitien kortisolivaste on alhaisempi sosiaalisissa stressitilanteissa. Tutkimuksessa kerrottiin myös äitien unenlaadun olevan parempaa ja unenkeston pidempää kuin vauvalle korviketta antavilla äideillä. Imetys vaikuttaa myös äitien tunnereaktioihin ja voi siten parantaa sosiaalista vuorovaikutusta ja sosiaalisia suhteita. Viimeaikaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että pitkään kestävä täysimetys näkyy äitien kutsuvina onnellisina ilmeinä ja useampi imetys päivässä näkyy vihaisten ilmeiden vähenemisenä. ^[7]

KUVA: VaniaRaposo/Pixabay.com

Rintaimplanttien vaikutusta imetykseen ja lapsen terveyteen on tutkittu vähän

Oulun ammattikorkeakoulussa toteutettiin opinnäytetyönä kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jossa selvitettiin, millaisia tutkimuksia ja artikkeleita rintaimplanttien vaikutuksesta imetykseen ja lapsen terveyteen löytyy. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa aiheesta sekä lisätä hoitoalan opiskelijoiden ja hoitoalan ammattilaisten, erityisesti terveydenhoitajien ja kättilöiden, tietoisuutta rintaimplanteilla imettämisestä ja sen turvallisuudesta lapselle. Tutkimuksen edetessä voitiin havaita, että aineistoa löytyi yllättävän niukasti ja aihetta olisi syytä tutkia lisää suuremmilla ryhmillä niin Suomessa kuin kansainvälisesti. ^[8]

Tuloksista voidaan nähdä, että rintojensuurennusleikkauksessa käytetyn viillon sijainnilla on suuri merkitys äidinmaidonerityksen kannalta. Erityisesti nännipihasta rauhasen läpi rintarauhasia rikkova reitti (periareolar incision) voi aiheuttaa vaikeuksia maidonerityksen suhteen. ^[9] Sama tutkimustulos toistui useammassa aineistossa. Nännin tai nännipihan ympärille tehtävä viilto saattaa vahingoittaa maitotiehyitä tai hermotusta ja näin ollen vähentää nännin tuntoaistimuksia. Ilman riittävää nännistimulaatiota aivot eivät saa viestiä tuottaa äidinmaitoa ja maidontuotanto vähenee. ^[10] Vuonna 2014 julkaistun systemaattisen kirjallisuuskatsauksen mukaan rintaimplantit hankkineet äidit yrittivät imettää lastaan samalla tavalla kuin äidit, joilla ei ollut implantteja, mutta täysimetyksen onnistumisessa oli eroa. Täysimetus onnistui noin 40 % vähemmän rintaimplantit hankkineilla äideillä verrattuna äiteihin, joilla rintaimplantteja ei ollut. ^[11]

Myös rintojensuurennusleikkauksesta aiheutuvat leikkaukskomplikaatiot, kuten verenpurkaumat, seroomat (verenpurkauman jälkitilana kudokseen syntyneet heraisen nesteeseen täyttämät ontelot) ^[12], implantin repeämät, leikkauksen aikana syntyneet rintarauhaskudosaivot, kudoksen surkastumiset tai nekroosit ja infektiot voivat aiheuttaa haasteita imetyksen onnistumiselle. Rintaimplantit voivat myös aiheuttaa paineen tunnetta rinnossa, joka aiheuttaa kipua imettäessä. Pinkeät rinnat voivat aiheuttaa sen, ettei lapsi saa hyvää imuetta rinnasta ja näin ollen rinta ei saa riittävää stimulaatiota. Lisäksi rintaimplantin kapseloituminen voi olla ongelmallista, koska rinnoille joudutaan tekemään uusi operaatio, joka suurentaa riskiä imetysongelmiin. ^[13] Edellä mainittujen seikkojen vuoksi on tärkeää, että hoitohenkilökunta kertoo rintojensuurennusleikkausta suunnitteleville naisille leikkauksen riskeistä imetyksen suhteen ja suunnittelee rintojen suurennusleikkauksen siten, että operaatiossa käytetään vaihtoehtoista leikkauksiin, joka ei vahingoita rintarauhasia tai maitotiehyitä.

Rintaimplanttien vaikutusta lapsen terveyteen on tutkittu vähän. Kuitenkin aiempien tutkimusten perusteella silikonin määrä äidinmaidossa on vähäistä. Silikonikertymät äidinmaidossa ovat jopa vähäisempiä verrattuna korvikkeisiin ja lehmänmaitoon. Lisäksi on tehty väitöksiä siitä, että silikonirintaimplantit aiheuttaisivat lapsille sidekudoksen autoimmuunitauteja. ^[14] Erään teorian mukaan silikonia voi vuotaa äidinmaitoon, jonka vuoksi lapselle mahdollisesti syntyy ruokatorven häiriö. Vaihtoehtoisessa teoriassa vasta-aineet liukuvat istukan ohi ja aiheuttavat ruokatorven liikkuvuushäiriön. ^[15] Tieteelliset katsaukset eivät kuitenkaan ole onnistuneet todistamaan näitä väitteitä oikeiksi ^[14]. Hoitohenkilökunnan tulisikin kannustaa rintaimplantteja hankkineita äitejä imettämään, koska tällä hetkellä ei ole olemassa todisteita rintaimplanttien haitoista lapselle.

KUVA: Mylene/Pixabay.com

Miten rintaimplanttien vaikutus imetykseen näkyy terveydenhoitajan ja kättilön työssä?

Tämänhetkisen tiedon mukaan suurin osa rintaimplantit hankkineista äideistä imettää onnistuneesti. Rintaimplantit voivat kuitenkin hankaloittaa täysimetyksen onnistumista leikkausviillon sijainnista riippuen. Rintaimplanteista ei ole havaittu olevan haittaa lapsen terveydelle. Imetyksen terveyshyötyjen takia on suositeltavaa, että terveydenhoitajat ja kättilöt ohjaavat, neuvovat ja tukevat raskaana olevia perheitä myös imetyksen suhteen normaalisti. ^[13] Terveydenhoitaja aloittaa imetysohjauksen jo alkuraskaudessa äitiysneuvolassa, jolloin perheen kanssa keskustellaan imetyssuunnitelmista ja kartoitetaan imetykseen vaikuttavat seikat. Alkuraskauden jälkeen imetysohjaus jatkuu normaalisti äitiysneuvolan vastaanotoilla, kotikäynneillä ja perhevalmennuksissa. Jos perheellä on imetystä vaikeuttavia tai estäviä tekijöitä, niistä välitetään tieto synnytysairaalaan. Lapsen syntymän jälkeen kättilöt antavat imetysohjausta sairaalassa ja perheen kotiuduttua imetysohjaus jatkuu lastenneuvolassa. ^[16] Imetysohjauksessa käsitellään muun muassa raskaudenajan muutoksia rannoissa ja tarvittaessa keskustellaan myös rintaimplanttien vaikutuksesta imetykseen ^[17].

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Tauriainen, S. 2020. Millaisia vaikutuksia rintaimplanteilla on imetykseen ja lapsen terveyteen? Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020052413245>

Lähteet

1. ^^{ab}Tarvonen, H-M. 2012. Rintaimplanttikohu ei ole vähentänyt kysyntää. Yle uutiset 1.2. Hakupäivä 14.5.2020.
<https://yle.fi/uutiset/3-5054086>
2. ^^{ab}Hovi, S-L., Keskimäki, I. & Hemminki, E. 1996. Silikonirinnat: Selvitys rintaimplanteista, naisten tietämyksestä ja kokemuksista. Helsinki: Stakes.
3. ^Mentor. 2018. Mentor-rintaimplantit. Hakupäivä 14.5.2020.
<https://docplayer.fi/1411645-Mentor-rintaimplantit.html>
4. ^Imetystuki Ry. 2016. Uudet lapsiperheiden ruokasuositukset tähtäävät nykyistä pidempään täysimetykseen - imetystukea tarvitaan. Hakupäivä 22.5.2020.
<https://imetys.fi/wp/wp-content/uploads/2016/12...>
5. ^^{ab}World health organisation. 2018. Infant and young child feeding. Hakupäivä 22.5.2020.
<http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail...>
6. ^^{ab}Duodecim. 2012. Imetys kannattaa. Hakupäivä 14.5.2020.
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00402
7. ^^{abc}Krol, K. & Grossmann, T. 2018. Psychological effects of breastfeeding on children and mothers. Hakupäivä 14.5.2020.
<https://dx.doi.org/10.1007%2Fs00103-018-2769-0>
8. ^Tauriainen, S. 2020. Millaisia vaikutuksia rintaimplanteilla on imetykseen ja lapsen terveyteen? Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hakupäivä 26.5.2020.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020052413245>
9. ^Hurst, N. M. 1996. Lactation after augmentation mammoplasty. *Obstetrics & Gynecology* 87 (1), 30–34. Hakupäivä 14.5.2020.
<https://doi.org/10.1016/0029-7844%2895%2900349-5>
10. ^Madeira, E. B., Queiroz de Franca, J. C., Nascimento Araujo, B. & Vieira, S. C. 2011. Normal breastfeeding after breast reconstruction in a patient with Poland`s Syndrome. *Breast Care* 6, 479–481. Hakupäivä 26.5.2020.
<https://doi.org/10.1159/000335223>
11. ^Schiff, M., Algert, S., Ampt, A., Sywak, M. & Roberts, C. 2014. The impact of cosmetic breast implants on breastfeeding: a systematic review and meta-analysis. *International Breastfeed Journal* 9 (17). Hakupäivä 26.5.2020.
<https://doi.org/10.1186/1746-4358-9-17>
12. ^Duodecim. 2018. Lääketieteen sanasto. Serooma. Hakupäivä 14.5.2020.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=ltt03093
13. ^^{ab}Michalopoulos, K. 2007. The effects of breast augmentation surgery on future ability to lactate. *The breast Journal* 13 (1), 62–67. United Kingdom: Blackwell Publishing, Inc.
14. ^^{ab}Gideon, K. 1998. Do silicone breast implants affect breastfeeding? *Canadian family physician* 44, 2641–2642. Hakupäivä 14.5.2020.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2277793/pdf...>
15. ^Fackelmann, K. A. 1994. Implants linked to disorders in children. *Science News* 145 (5), 70. Hakupäivä 26.5.2020.
<https://www.jstor.org/stable/3977839>
16. ^Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. Imetysohjaus. Hakupäivä 21.5.2020.
<https://thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/imetys/imetysohjaus>
17. ^Nikula, P., Pölkki, T., Hannola, S-L., Kemppainen, T., Keränen, R., Mettovaara, P., Nykyri, A., Stolt, J., Viramo, P., Korhonen, A., Roininen, J. & Miettinen, S. 2018. Näyttöön perustuva alueellinen imetysohjauksen yhtenäinen toimintamalli. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin julkaisuja 1. Oulu. Hakupäivä 21.5.2020.
<https://www.ppshp.fi/dokumentit/Kehitys%20ja%20tutkimus%20sisltyyppi...>

Metatiedot

Nimeke: Rintaimplanttien vaikutus imetykseen ja lapsen terveyteen

Tekijä: Tauriainen Suvi; Rainto Satu

Aihe, asiasanat: imetys, implantit, rinnat

Tiivistelmä: Artikkelissa kuvataan rintaimplanttien vaikutusta imetykseen ja lapsen terveyteen. Äidinmaito on vastasyntyneelle parasta mahdollista ravintoa, sillä se imeytyy helposti ja on aina oikean lämpöistä. Suomessa suositellaan vauvoille täysimetystä kuuden kuukauden, mutta vähintään neljän kuukauden ikään asti. Äidinmaito riittää ainoaksi ravinnoksi ensimmäisten kuuden kuukauden ajan useimmille normaalipainoisina

syntyneille lapsille.

Rintaimplanttien määrä on lisääntynyt niin Suomessa kuin maailmallakin. Rintaimplanttien hankkimiseen liittyen syyt ovat hyvin yksilöllisiä. Syy voi olla kosmeettinen, rinnan kehitykseen liittyvä tai muu lääketieteellinen syy, kuten rintasyöpä.

Artikkeli perustuu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena toteutettuun opinnäytetyöhön. Sen tulosten mukaan rintojensuurennusleikkauksella on suuri merkitys äidinmaidon erityksen kannalta, koska leikkausviilto voi vahingoittaa maitotiehyitä tai hermotusta ja ne ovat yhteydessä maidoneritykseen. Suurin osa rintaimplantit hankkineista naisista imettää onnistuneesti implanteista huolimatta. Aiheesta on tehty vain vähän tutkimusta, mutta tähänastiset tutkimukset ovat osoittaneet, että geeli- ja suolaliuostäytteisiä rintaimplanteja käyttävien naisten äidinmaidossa ei ole ollut suurempia silikonipitoisuuksia kuin naisilla, joilla rintaimplanteja ei ole. Rintaimplantit voivat kuitenkin vaikuttaa imetyskykyyn ja ennen kaikkea nännipihan ympärille tehtävä viilto voi tuhota maitorauhasia tai -tiehyitä ja vähentää äidinmaidon tuotantoa.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2020-08-28

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020061543298>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Tauriainen, S. & Rainto, S. 2020. Rintaimplanttien vaikutus imetykseen ja lapsen terveyteen. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 61. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020061543298>.